

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం
॥ చతుర్థస్కంధే ఏకవింశోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ చతుర్థస్కంధే ఏకవింశోఽధ్యాయః ॥

మైత్రేయ ఉవాచ

మౌక్తికైః కుసుమస్రగ్భిర్దుకూలైః స్వర్ణతోరణైః ।

మహాసురభిభిర్ధూపైర్మండితం తత్ర తత్ర వై ॥ 1 ॥

చందనాగురుతోయార్ద్రరథ్యాచత్వరమార్గవత్ ।

పుష్పాక్షతఫలైస్తోక్తైర్ఘ్రాజైరర్చిర్చిరర్చితం ॥ 2 ॥

సవృందైః కదలీస్తంభైః పూగపోతైః పరిష్కృతం ।

తరుపల్లవమాలాభిః సర్వతః సమలంకృతం ॥ 3 ॥

ప్రజాస్తం దీపబలిభిః సంభృతాశేషమంగలైః ।

అభీయుర్మృష్టకన్యాశ్చ మృష్టకుండలమండితాః ॥ 4 ॥

శంఖదుందుభిఘోషేణ బ్రహ్మఘోషేణ చర్త్విజాం ।

వివేశ భవనం వీరః స్థూయమానో గతస్మయః ॥ 5 ॥

పూజితః పూజయామాస తత్ర తత్ర మహాయశాః ।

పౌరాంజానపదాంతాంతాన్ ప్రీతః ప్రియవరప్రదః ॥ 6 ॥

స ఏవమాదీన్యనవద్యచేష్టితః

కర్మాణి భూయాంసి మహాన్మహత్తమః ।

కుర్వన్ శశాసావనిమండలం యశః

స్థితం నిధాయారురుహే పరం పదం || 7 ||

సూత ఉవాచ

తదాదిరాజస్య యశో విజృంభితం

గుణైరశేషైర్గుణవత్సభాజితం |

క్షత్తా మహాభాగవతః సదస్పతే

కౌషారవిం ప్రాహ గృణంతమర్చయన్ || 8 ||

విదుర ఉవాచ

సోఽభిషిక్తః పృథుర్విప్రైర్లభ్యాశేషసురార్హణః |

బిభ్రత్ స వైష్ణవం తేజో బాహ్వోర్యాభ్యాం దుదోహ గాం || 9 ||

కో న్వస్య కీర్తిం న శృణోత్యభిజ్ఞో

యద్విక్రమోచ్ఛిష్టమశేషభూపాః |

లోకాః సపాలా ఉపజీవంతి కామ -

మద్యాపి తన్మే వద కర్మ శుద్ధం || 10 ||

మైత్రేయ ఉవాచ

గంగాయమునయోర్నద్యోరంతరాక్షేత్రమావసన్ |

ఆరభానేవ బుభుజే భోగాన్ పుణ్యజిహాసయా || 11 ||

సర్వత్రాస్థలితాదేశః సప్తద్వీపైకదండధృక్ |

అన్యత్ర బ్రాహ్మణకులాదన్యత్రాచ్యుతగోత్రతః || 12 ||

ఏకదాఽఽసీన్మహాసత్రదీక్షా తత్ర దివౌకసాం |

సమాజో బ్రహ్మర్షీణాం చ రాజర్షీణాం చ సత్తమ || 13 ||

తస్మిన్నర్హత్సు సర్వేషు స్వర్చితేషు యథార్హతః |

ఉత్థితః సదసో మధ్యే తారాణాముడురాడివ || 14 ||

ప్రాంశుః పీనాయతభుజో గౌరః కంజారుణేక్షణః |
సునాసః సుముఖః సౌమ్యః పీనాంసః సుద్విజస్మితః || 15 ||

వ్యాధవక్షా బృహచ్ఛ్రోణిర్వలివల్లదలోదరః |
ఆవర్తనాభిరోజస్వీ కాంచనోరురుదగ్రపాత్ || 16 ||

సూక్ష్మవక్త్రాసితస్నిగ్ధమూర్ధజః కంబుకంధరః |
మహాధనే దుకూలార్గ్యే పరిధాయోపవీయ చ || 17 ||

వ్యంజితాశేషగాత్రశ్రీర్నియమే న్యస్తభూషణః |
కృష్ణాజినధరః శ్రీమాన్ కుశపాణిః కృతోచితః || 18 ||

శిశిరస్నిగ్ధతారాక్షః సమైక్షత సమంతతః |
ఊచివానిదముర్వీశః సదః సంహర్షయన్నివ || 19 ||

చారు చిత్రపదం శ్లేష్ఠం మృష్టం గూఢమవిక్లవం |
సర్వేషాముపకారార్థం తదా అనువదన్నివ || 20 ||

రాజోవాచ
సభ్యాః శృణుత భద్రం వః సాధవో య ఇహాగతాః |
సత్సు జిజ్ఞాసుభిర్ధర్మమావేద్యం స్వమనీషితం || 21 ||

అహం దండధరో రాజా ప్రజానామిహ యోజితః |
రక్షితా వృత్తిదః స్వేషు సేతుషు స్థాపితా పృథక్ || 22 ||

తస్య మే తదనుష్ఠానాద్యానాహుర్బ్రహ్మవాదినః |
లోకాః స్యుః కామసందోహో యస్య తుష్యతి దిష్టదృక్ || 23 ||

య ఉద్ధరేత్కరం రాజా ప్రజా ధర్మేష్వశిక్షయన్ |
ప్రజానాం శమలం భుంక్తే భగం చ స్వం జహాతి సః || 24 ||

తత్ ప్రజా భర్తృపిండార్థం స్వార్థమేవానసూయవః |
కురుతాథోక్షజధియస్తర్థి మేఽనుగ్రహః కృతః || 25 ||

యూయం తదనుమోదధ్వం పితృదేవర్షయోఽమలాః |
కర్తుః శాస్త్రరనుజ్ఞాతుస్తుల్యం యత్ప్రేత్య తత్ఫలం || 26 ||

అస్తి యజ్ఞపతిర్నామ కేషాంచిదర్హసత్తమాః |
ఇహాముత్ర చ లక్ష్యంతే జ్యోత్స్నావత్యః క్వచిద్భువః || 27 ||

మనోరుత్తానపాదస్య ధ్రువస్యాపి మహీపతేః |
ప్రియవ్రతస్య రాజర్షేరంగస్యాస్మత్పితృః పితృః || 28 ||

ఈదృశానామథాన్యేషామజస్య చ భవస్య చ |
ప్రహ్లాదస్య బలేశ్చాపి కృత్యమస్తి గదాభృతా || 29 ||

దౌహిత్రాదీనృతే మృత్యోః శోచ్యాన్ ధర్మవిమోహితాన్ |
వర్గస్వర్గాపవర్గాణాం ప్రాయేణైకాత్యుహేతునా || 30 ||

యత్పాదసేవాభిరుచిస్తపస్వినా -
మశేషజన్మోపచితం మలం ధియః |
సద్యః క్షిణోత్యన్వహమేధతీ సతీ
యథా పదాంగుష్ఠవినిఃసృతా సరిత్ || 31 ||

వినిర్ధుతాశేషమనోమలః పుమా -
నసంగవిజ్ఞానవిశేషవీర్యవాన్ |
యదంఘ్రిమూలే కృతకేతనః పున -
ర్న సంసృతిం క్లేశవహం ప్రపద్యతే || 32 ||

తమేవ యూయం భజతాత్మవృత్తిభి -
ర్మనోవచఃకాయగుణైః స్వకర్మభిః |

అమాయినః కామదుఘాంఘ్రిపంకజం

యథాధికారావసితార్థసిద్ధయః || 33 ||

అసావిహానేకగుణోఽగుణోఽధ్వరః

పుథగ్విధద్రవ్యగుణక్రియోక్తిభిః |

సంపద్యతేఽర్థాశయలింగనామభి -

ర్విశుద్ధవిజ్ఞానఘనః స్వరూపతః || 34 ||

ప్రధానకాలాశయధర్మసంగ్రహే

శరీర ఏష ప్రతిపద్య చేతనాం |

క్రియాఫలత్వేన విభుర్విభావ్యతే

యథానలో దారుషు తద్గుణాత్మకః || 35 ||

అహో మమామీ వితరంత్యనుగ్రహం

హరిం గురుం యజ్ఞభుజామధీశ్వరం |

స్వధర్మయోగేన యజంతి మామకా

నిరంతరం క్షోణితలే దృఢవ్రతాః || 36 ||

మా జాతు తేజః ప్రభవేన్మహర్ద్దిభి -

స్త్రీతిక్షయా తపసా విద్యయా చ |

దేదీప్యమానేఽజితదేవతానాం

కులే స్వయం రాజకులాద్ ద్విజానాం || 37 ||

బ్రహ్మణ్యదేవః పురుషః పురాతనో

నిత్యం హరిర్యచ్ఛరణాభివందనాత్ |

అవాప లక్ష్మీమనపాయినీం యశో

జగత్పవిత్రం చ మహత్తమాగ్రణీః || 38 ||

యత్యేవయాశేషగుహాశయః స్వరాడ్

విప్రప్రియస్తుష్యతి కామమీశ్వరః |

తదేవ తద్ధర్మపరైర్వివీక్షైః

సర్వాత్మనా బ్రహ్మకులం నిషేవ్యతాం || 39 ||

పుమాన్ లభేతానతివేలమాత్మనః

ప్రసీదతోఽత్యంతశమం స్వతః స్వయం |

యన్నిత్యసంబంధనిషేవయా తతః

పరం కిమత్రాస్తి ముఖం హవిర్భుజాం || 40 ||

అశ్నాత్యనంతః ఖలు తత్త్వకోవిదైః

శ్రద్ధాహుతం యన్ముఖ ఇజ్యనామభిః |

న వై తథా చేతనయా బహిష్కృతే

హుతాశనే పారమహంస్యపర్యగుః || 41 ||

యద్బ్రహ్మ నిత్యం విరజం సనాతనం

శ్రద్ధాతపోమంగలమౌనసంయమైః |

సమాధినా బిభ్రతి హార్థదృష్టయే

యత్రేదమాదర్శ ఇవావభాసతే || 42 ||

తేషామహం పాదసరోజరేణు -

మార్యా వహేయాధికిరీటమాఽఽయుః |

యం నిత్యదా బిభ్రత ఆశు పాపం

నశ్యత్యముం సర్వగుణా భజంతి || 43 ||

గుణాయనం శీలధనం కృతజ్ఞం

వృద్ధాశ్రయం సంవృణతేఽను సంపదః |

ప్రసీదతాం బ్రహ్మకులం గవాం చ

జనార్దనః సానుచరశ్చ మహ్యం || 44 ||

మైత్రేయ ఉవాచ

ఇతి బ్రువాణం నృపతిం పితృదేవద్విజాతయః |
తుష్టువృర్హృష్టమనసః సాధువాదేన సాధవః || 45 ||

పుత్రేణ జయతే లోకానితి సత్యవతీ శ్రుతిః |
బ్రహ్మదండహతః పాపో యద్వేనోఽత్యతరత్తమః || 46 ||

హిరణ్యకశిపుశ్చాపి భగవన్నిందయా తమః |
వివిక్షురత్యగాత్సానోః ప్రహ్లాదస్యానుభావతః || 47 ||

వీరవర్య పితః పృథ్వ్యః సమాః సంజీవ శాశ్వతీః |
యస్యేదృశ్యచ్యుతే భక్తిః సర్వలోకైకభర్తరి || 48 ||

అహో వయం హ్యద్య పవిత్రకీర్తే
త్వయైవ నాథేన ముకుందనాథాః |
య ఉత్తమశ్లోకతమస్య విష్ణో -
ర్బ్రహ్మణ్యదేవస్య కథాం వ్యనక్తి || 49 ||

నాత్యద్భుతమిదం నాథ తవాజీవ్యానుశాసనం |
ప్రజానురాగో మహతాం ప్రకృతిః కరుణాత్మనాం || 50 ||

అద్య నస్తమసః పారస్త్వయోపాసాదితః ప్రభో |
భ్రామ్యతాం నష్టదృష్టీనాం కర్మభిర్దైవసంజ్ఞితైః || 51 ||

నమో వివృద్ధసత్త్వాయ పురుషాయ మహీయసే |
యో బ్రహ్మ క్షత్రమావిశ్య బిభర్తీదం స్వతేజసా || 52 ||

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
చతుర్థస్కంధే ఏకవింశోఽధ్యాయః ||